

Sygn. akt III AUa 852/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G.

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski
Sędziowie:	SSA Lucyna Ramlo (spr.) SSA Alicja Podlewska
Protokolant:	sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2015 r. w Gdańsku

sprawy W. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o ekwiwalent za deputat węglowy

na skutek apelacji W. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 marca 2015 r., sygn. akt VII U 1946/14

oddala apelację.

SSA Lucyna Ramlo SSA Maciej Piankowski SSA Alicja Podlewska

Sygn. III AUa 852/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 września 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G., działając na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) po raz kolejny ustalił wysokość przysługującej ubezpieczonemu W. W. emerytury oraz przyznał wnioskodawcy prawo do deputatu węglowego od 01 kwietnia 2014 r.

W dniu 29 września 2014 r. ubezpieczony W. W. złożył odwołanie od powyższej decyzji wskazując, że nie zgadza się z datą, od której organ rentowy przyznał skarżącemu prawo do deputatu węglowego. Jednocześnie wnioskodawca podkreślił, że w jego ocenie deputat węglowy powinien być przyznany od daty przyznania emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując, iż zaskarżoną decyzję wydano na podstawie art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...). Jednocześnie pozwany podkreślił, że ubezpieczony złożył w organie rentowy wniosek o deputat węglowy dopiero w dniu 14 kwietnia 2014 r. – w związku z powyższym zgodnie z przywołaną powyżej regulacją prawo do deputatu węglowego winno przysługiwać od 01 kwietnia 2014 r.

W piśmie procesowym z dnia 15 października 2014 r. ubezpieczony wniósł o wypłatę ekwiwalentu za deputat węglowy za okres 3 lat wstecz od daty zgłoszenia wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy wraz z ustawowymi odsetkami.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 17 marca 2015 r. oddalił odwołanie W. W.. Jako podstawę swego rozstrzygnięcia Sąd I instancji wskazał następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

Wnioskodawca W. W., urodzony w dniu (...), mocą decyzji pozwanego organu rentowego z dnia 08 września 1994 r. nabył prawo do emerytury od dnia (...) r. tj. od daty osiągnięcia wieku emerytalnego.

Zgłaszając w dniu 25 lipca 1994 r. wniosek o emeryturę ubezpieczony nie zwrócił się z prośbą o przyznanie prawa do deputatu węglowego oraz nie przedłożył żadnej dokumentacji

potwierdzającej fakt, iż skarżącemu przysługiwał przedmiotowy składnik wynagrodzenia.

W dniu 14 kwietnia 2014 r. ubezpieczony złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie mu prawa do deputatu węglowego.

Decyzją z dnia 23 kwietnia 2014 r. pozwany organ rentowy odmówił wnioskodawcy przyznania prawa do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego z uwagi na fakt, iż w ocenie pozwanego ostatnim zatrudnieniem ubezpieczonego przed przejściem na emeryturę nie było zatrudnienie na kolei oraz deputat nie przysługiwał w czasie zatrudnienia, z tytułu, którego powstało prawo do emerytury ustalonej decyzją z dnia 08 września 1994 r.

Skarżący zakwestionował prawidłowość powyższej decyzji wnosząc od niej w dniu 01 czerwca 2014 r. odwołanie.

W trakcie toczącego się przed Sądem postępowania o sygn. akt VII U 1175/14 wnioskodawca przedłożył dokumenty potwierdzające fakt pobierania przez niego w trakcie zatrudnienia w Zakładach Budownictwa (...) w W. deputatu węglowego w okresach od 01 sierpnia 1984 r. do 31 grudnia 198 r. oraz od 01 stycznia 1990 r. do 31 grudnia 1990 r.

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 17 września 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G., działając na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) po raz kolejny ustalił wysokość przysługującej ubezpieczonemu W. W. emerytury oraz przyznał wnioskodawcy prawo do deputatu węglowego od 01 kwietnia 2014 r.

W związku z wydaniem przez pozwanego w/w decyzji, postanowieniem z dnia 01 października 2014 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku umorzył postępowanie odwoławcze toczące się w sprawie o sygn. akt VII U 1175/14.

Sąd Okręgowy wskazał, że bezsporny między stronami był stan faktyczny sprawy w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia, Sąd ustalił go na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych pozwanego organu rentowego, których prawdziwości i rzetelności nie kwestionowała żadna ze stron postępowania. Sąd również nie znalazł podstaw by odmówić im wiarygodności.

W ocenie Sadu I instancji odwołanie wnioskodawcy było bezzasadne.

Zgodnie z treścią art. 74 ust 1, 3, 4 i 10 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe" (Dz. U z 2014 r. poz. 644), dalej ustawy o komercjalizacji, byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy,

przyznaną na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12.06.1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych albo przepisów ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także członkom rodziny tego pracownika pobierającym po nim rentę rodzinną przyznaną na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego. Świadczenie to przysługuje również emerytowi lub renciście, który pobiera emeryturę lub rentę z tytułu zatrudnienia w okresach równorzędnych z okresami zatrudnienia na kolei, oraz osobie, której przyznano kolejową emeryturę lub rentę w drodze wyjątku (ust. 3). Prawo do deputatu węglowego nie przysługuje jednak emerytowi lub renciście, jeżeli nie przysługiwało mu w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury lub renty (ust. 4). Emeryci i renciści nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury lub renty (ust. 10).

W myśl § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. (Dz. U. 2011.237.1412) zainteresowany zgłaszający wniosek o emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy powinien dołączyć do wniosku dokumenty stwierdzające okresy uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokość.

Z kolei zgodnie z treścią art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 (Dz. U. 2013, 1440 j.t.) świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wyraźnie podkreślić, że wydając zakwestionowaną przez skarżącego decyzję oraz ustalając datę od której wnioskodawca uprawniony jest do pobierania deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego pozwany organ rentowy wbrew twierdzeniom skarżącego nie naruszył żadnej obowiązującej w tym zakresie normy prawa.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się wyłącznie do ustalenia daty od jakiej pozwany winien był przyznać wnioskodawcy ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla.

W pierwszej kolejności należy zatem wyjaśnić, iż składając wniosek o przyznanie prawa do emerytury ubezpieczony nie przedłożył żadnych dokumentów wskazujących na fakt, iż w okresach podlegania ubezpieczeniu pobierała przedmiotowe świadczenie. Ponadto skarżący nie wnioskował wówczas o przyznanie w/w deputatu przez organ rentowy.

Z uwagi na powyższe, nie posiadając stosownej wiedzy oraz dokumentacji potwierdzającej otrzymywanie deputatu węglowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydając w dniu 08 września 1994 r. decyzję o prawie do emerytury w pełni zasadnie nie przyznał prawa do przedmiotowego świadczenia.

Stanowczego podkreślenia wymaga, iż przywołane wyżej przepisy ustawy o komercjalizacji wskazują, iż prawo do spornego świadczenia powstaje z dniem przyznania emerytury czy renty, jednak to ubezpieczony jest zobowiązany do przedłożenia organu rentowemu dokumentów potwierdzających prawo do świadczenia, o które wnosi.

Nie uszło uwadze Sądu, że we wniesionym odwołaniu zasadność przyznania prawa do deputaty węglowego od dnia przyznania skarżącemu emerytury wnioskodawca upatrywał w treści art. 74 ustawy o komercjalizacji.

Analiza stanu sprawy, w kontekście przywołanych wyżej przepisów, zdaniem Sądu, prowadzi jednak do wniosku, iż nie było podstaw do przyznania ubezpieczonemu prawa do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla od dnia przyznania prawa do emerytury, czyli od (...) r.

Kluczowa dla rozstrzygnięcia sprawy jest przywołana powyżej treść art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Jak wskazuje judykatura, mimo, że nie budzi wątpliwości stanowisko, że prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego powstaje z urzędu, a decyzja organu rentowego ma charakter deklaratoryjny, samo spełnienie się przesłanek warunkujących prawo do świadczenia in abstracto nie stanowi podstawy do wypłaty świadczenia. Podstawę taką stanowi wniosek o przyznanie, a następnie wypłacenie świadczenia, tak więc niewątpliwie ustawodawca przypisał

decydującą rolę woli uprawnionego, który nawet jeżeli spełnia przesłanki nabycia prawa do świadczenia nie musi z niego korzystać. Konsekwencją tego jest to, że dopiero złożenie wniosku o świadczenie powoduje obowiązek jego wypłaty, a ustawodawca nie przewidział możliwości wyrównywania świadczenia osobom, które wystąpiły z wnioskiem o nie później niż nabyły do niego prawo, jeżeli zwłoka spowodowana została brakiem staranności w prowadzeniu własnych spraw (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2012 r., II UK 146/11; podobnie wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26 czerwca 2013 r., III AUa 1748/12). Ogólną zasadą prawa emerytalno-rentowego jest, że świadczenia wypłaca się na wniosek zainteresowanego, poczynając od dnia powstania prawa do emerytury/renty (tj. spełnienia ustawowych warunków), lecz nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie. Czym innym jest bowiem data nabycia prawa do świadczenia, a czym innym data podjęcia jego wypłaty. (...) Prawo do świadczenia może być realizowane dopiero po zgłoszeniu do właściwego organu rentowego wniosku o przyznanie prawa. Inicjatywa należy zawsze do ubezpieczonego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 lutego 2013 r., III AUa 1088/12). O nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi art. 100 u.e.r.f.u.s., przewidujący powstanie prawa do świadczeń z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, natomiast o wypłacie - art. 129 ust. 1 ustawy, nakazujący wypłacanie świadczenia od dnia powstania prawa, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wynika stąd, że istnienia prawa do świadczeń, wiążące się ze spełnieniem warunków nabycia tego prawa nie można utożsamiać z przyznaniem świadczenia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 27 lutego 2013 r., III AUa 902/12).

Podkreślić także należy, iż w toku kierowanych do Sądu pism procesowym skarżący podnosił, iż możliwość wypłaty deputaty węglowego od dnia przyznania prawa do emerytury wynika m. in. z treści art. 133 ustawy emerytalnej. Z powyższym stanowiskiem nie sposób jednak się zgodzić. Wskazać bowiem należy, iż wyroku z dnia 04 marca 2014 r. o sygn. akt III AUa 1019/13 Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyjaśnił, że reguła wynikająca z dyspozycji art. 129 ust. 1 u.e.r.f.u.s. wyklucza możliwość wstecznego wypłacania świadczeń, tj. za okres po nabyciu prawa, a przed złożeniem wniosku. O ile same świadczenia z ubezpieczenia rentowego nie ulegają przedawnieniu (z wnioskiem można wystąpić w każdym czasie) - to jednak przedawnieniu ulega roszczenie o wypłatę tych świadczeń w sytuacji niezgłoszenia wniosku o rentę po nabyciu prawa do tego świadczenia. Prawo do renty (jej przywrócenia) powstaje w dniu powstania ponownej niezdolności do pracy (art. 100 u.e.r.f.u.s.). W zakresie wypłaty świadczenia nie ma zastosowania art. 133 ust. 1 u.e.r.f.u.s., który dotyczy wypłaty świadczeń w razie ponownego ustalenia prawa w trybie jej art. 114 ust. 1 i 2, lecz art. 129 ust. 1 u.e.r.f.u.s., który stanowi, że świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

W ocenie Sądu Okręgowego w okolicznościach przedmiotowej sprawy, wbrew stanowisku odwołującego się zastosowania nie znajdzie także przepis art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. (Dz. U. 2015, 121 j. t.) z uwagi na fakt (co zostało wskazano powyżej), iż w dacie ustalania prawa do emerytury organ rentowy nie był zobligowany do przyznania skarżącemu prawa do deputatu węglowego z urzędu.

Skoro zatem okoliczności warunkujące prawo do dochodzonego ekwiwalentu zostały wykazane przez ubezpieczonego dopiero po dacie złożenia wniosku do pozwanego organu o przyznanie ekwiwalentu z tytułu prawa do bezpłatnego węgla, tj. pod dniem 14 kwietnia 2014 r.. nie było podstaw do wcześniejszego ustalenia i wypłaty wnioskowanego świadczenia.

Przyznając skarżącemu prawo do deputatu węglowego od dnia 01 kwietnia 2014 r. (tj. od pierwszego dnia miesiąca w którym skarżący złożył w organie rentowym wniosek o przedmiotowe świadczenie) pozwany Zakład Ubezpieczeń społecznych w prawidłowy sposób zastosował treść przywołanych powyżej przepisów prawa.

Mając na uwadze powyższe ustalenia oraz rozważania prawne, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i przywołanych wyżej przepisów oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył apelacją ubezpieczony W. W., który zaskarżonemu wyrokowi zarzucał:

-błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść rozstrzygnięcia, poprzez przyjęcie, iż w przedmiotowej sprawie organ rentowy w dacie przyznania prawa do emerytury nie posiadał wiedzy co do tego, że ubezpieczony spełniał warunki do przyznania spornego świadczenia jak również, że ze złożonej przez ubezpieczonego dokumentacji do wniosku o prawo do emerytury nie wynika, aby okres pracy w Zakładach Budownictwa (...), były okresami zatrudnienia na kolei lub okresami równorzędnymi z nimi, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje odmiennie.

-błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść rozstrzygnięcia, poprzez przyjęcie, iż prawo do deputatu węglowego przyznawane jest wyłączenie na wniosek uprawnionego, podczas gdy taki wniosek nie wynika bezpośrednio z przepisów.

-naruszenie przepisu postępowania art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy skutkujące niewłaściwą oceną stanu faktycznego.

W oparciu o powyższe zarzuty apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie W. W. deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego od dnia 1 kwietnia 2011 r. oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W uzasadnieniu apelacji ubezpieczony wywodził, że zgodnie z art., 74 ust. 10 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”, emeryci i renciści nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury lub renty.

Należy także przywołać treść art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w którym wskazano, iż w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż za okres 3 lat poprzedzający bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1 jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy w Gdańsku, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w analogicznej sprawie w wyroku z dnia 22.01.2015 r. sygn. akt VII U 1948/14 „fakt, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił okres zatrudnienia wnioskodawcy na kolei jest również okres z tym zrównany wydając decyzję ustalającą prawo do świadczenia emerytalnego, jak również dysponował na tę okoliczność stosowną dokumentacją-przy jednoczesnym braku przyznania ubezpieczonemu prawa do deputatu węglowego, niewątpliwie winno być traktowane jako uchybienie pozwanego. ”

W uzasadnieniu powyższego wyroku Sąd Okręgowy wskazał treść uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29 października 2012 r o sygn. akt III AUa 535/12 , w którym wyjaśniono, że użyte w omawianym przepisie określenie „ błąd organu rentowego” obejmuje sytuacje, w których organ rentowy miał podstawy do przyznania podwyższonego świadczenia lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił. Za takie przyczyny można uznać wszelkie zaniedbania tego organu, w tym także popełnioną na skutek niedbalstwa pracownika omyłkę przy kompletowaniu dokumentacji i wydaniu decyzji.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy, w dniu przyznania prawa do emerytury dysponował m.in. świadectwami pracy W. W. z Zakładu Budownictwa (...), z których jednoznacznie wynika, iż praca ta była okresami zatrudnienia na kolei lub okresami równorzędnymi z nimi.

W ocenie apelującego, nie sposób również zgodzić się z twierdzeniem Sądu I instancji, aby przyznanie prawa do deputatu węglowego wypłacanego w formie ekwiwalentu pieniężnego uzależnione było od wniosku uprawnionego. Takie świadczenia są wypłacane z urzędu.

Apelujący podniósł także, iż w analogicznej sprawie Sąd Okręgowy w Gdańsku wydał odmienną decyzję, w której przy tym samym stanie faktycznym uwzględnił odwołanie i przyznał prawo do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego za okres 3 lat wstecz od daty złożenia wniosku, uznając to za zaniedbanie organu rentowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego okazała się nieuzasadniona.

Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o wszechstronną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, w granicach zasady swobodnej oceny dowodów, zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny akceptując w całości poczynione ustalenia faktyczne i traktując je jako własne, nie widzi konieczności ponownego ich przytaczania w całości. Trafnie zostały też zastosowane przez Sąd Okręgowy, stanowiące podstawę prawną rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, przepisy art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. 2013, 1440 j.t.) i art. 74 ust 1, 3, 4 i 10 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe" (Dz. U z 2014 r. poz. 644),

W ramach kontroli instancyjnej w pierwszej kolejności sąd odwoławczy zważył, że w sprawie nie nastąpiło naruszenie przepisów postępowania cywilnego w zakresie gromadzenia materiału dowodowego, jak i jego oceny. Okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia były między stronami bezsporne, albowiem w postępowaniu przed Sadem I instancji ubezpieczony nie kwestionował, że dokumenty poświadczające jego prawo do otrzymania deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego złożył w trakcie postępowania sądowego wywołanego odwołaniem od decyzji z dnia 23 kwietnia 2014 r. Swego prawa do wyrównania świadczenia upatrywał w swobodnej ocenie przepisów, z których w jego ocenie wynika, iż przyznanie ekwiwalentu następuje w każdej sytuacji z urzędu. Nawet w apelacji pełnomocnik ubezpieczonego, poza gołosłownym twierdzeniem, że wnioskodawca w dacie przyznania emerytury świadectwami pracy wykazał zatrudnienie na kolei lub równorzędne, nie podał jaka treść dokumentu poświadczająca okres pracy na kolei lub okres z nim zrównany. Nie twierdził przy tym, że ubezpieczony składając wniosek o emeryturę wykazał wypłatę deputatu węglowego w czasie zatrudnienia.

Przedmiotem niniejszej sprawy była ostatecznie kwestia przysługiwania wnioskodawcy W. W. prawa do deputatu węglowego od dnia 1 kwietnia 2011 r. tj. za okres trzech lat poprzedzających wnioski o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał bowiem ubezpieczonemu prawo do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy, ale od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek o to świadczenie, tj. od 1 kwietnia 2014 r.

Podstawę prawną przyznania prawa do deputatu węglowego w przypadku byłego pracownika kolejowego stanowi art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) (Dz. U. 2014 1160 j. t. – dalej: ustawa o komercjalizacji), zgodnie z którym byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznana na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także członkom rodziny tego pracownika pobierającym po nim rentę rodzinną przyznana na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego.

Zgodnie z treścią art. 74 ust. 10 ustawy o komercjalizacji emeryci i renciści nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury lub renty.

Przepis art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ustawa emerytalna), na który powoływał się apelujący stanowi, że w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej

niż za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1 (tj. miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy), jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

W ocenie Sądu Okręgowego, w przedmiotowej sprawie nie mamy do czynienia z ponownym ustaleniem prawa do świadczenia na skutek błędu organu rentowego, bowiem Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie przyznał wnioskodawcy z urzędu prawa do deputatu węglowego z uwagi na fakt, iż w 1994 r. nie dysponował stosowną dokumentacją. Sąd Apelacyjny zgadza się w tym zakresie ze stanowiskiem Sądu I instancji.

Zważyć bowiem należy, iż zgodnie z ust. 3 art. 74 ustawy o komercjalizacji, świadczenie określone w ust. 1 przysługuje również emerytowi lub renciście, który pobiera emeryturę lub rentę z tytułu zatrudnienia w okresach równorzędnych z okresami zatrudnienia na kolei, oraz osobie, której przyznano kolejową emeryturę lub rentę w drodze wyjątku. Ust. 4 tego przepisu stanowi natomiast, iż prawo do deputatu węglowego nie przysługuje jednak emerytowi lub renciście, jeżeli nie przysługiwało mu w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury lub renty.

Jak wynika z treści powyższych przepisów, przesłankami niezbędnymi do przyznania emerytowi prawa do deputatu węglowego są fakt zatrudnienia na kolei oraz pobieranie już wówczas tj. w czasie zatrudnienia deputatu węglowego.

Ubezpieczony W. W. przesłanki przyznania prawa do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy wykazał dopiero w pierwszym postępowaniu sądowym wywołanym odwołaniem od decyzji z dnia 23 kwietnia 2014 r. odmawiającej przyznania ekwiwalentu za deputat węglowy. Wbrew bowiem twierdzeniom apelującego, z dokumentów złożonych przez wnioskodawcę w 1994 r., czyli na potrzeby postępowania o przyznanie prawa do emerytury, nie wynikało, iż wnioskodawca był zatrudniony na kolei. Przyznanie ubezpieczonemu prawa do ekwiwalentu za deputat węglowy nastąpiło na podstawie zaświadczenia wydanego 13 sierpnia 2014 r. przez Zakłady Budownictwa (...) w likwidacji w W., potwierdzającego zatrudnienie na kolei

- od 17.01.1955 r. do 17.11.1980 r. w Zakładach Budownictwa (...),

- od 3.07.1985 r. do 30.09.1991 r. w (...) - Zakłady Budownictwa (...),

oraz zatrudnienie równorzędne z zatrudnieniem na kolei

- od 1.10.1991 r. do 31.05.1992 r. w Zakładach Budownictwa (...). (k.127 akt ZUS)

Zakłady Budownictwa (...) w likwidacji w W. zaświadczeniem z dnia 22 lipca 2014 r. potwierdziły także pobieranie przez ubezpieczonego deputatu węglowego w okresach od 1 marca 1985 r. (data błędna – poprzedzająca zatrudnienie) do 31 października 1987 r. i od 1 czerwca 1989 r. do 31 sierpnia 1991 r. (k. 126 akt ZUS). Na marginesie należy wskazać, iż Sąd Okręgowy błędnie przytoczył treść tego dokumentu, jednak nie miało to wpływu na prawidłowość rozstrzygnięcia.

Fakt zatrudnienia na kolei nie wynikał natomiast ani ze wskazanej w świadectwach nazwy pracodawcy (Zakłady Budownictwa (...)), ani też stanowiska pracy wnioskodawcy (monter urządzeń i konstrukcji metalowych i stalowych). Wyjaśnić należy, iż ubezpieczony uzyskał prawo do emerytury w obniżonym wieku nie z uwagi na zatrudnienie na kolei, ale z tytułu pracy w warunkach szczególnych – przy montażu konstrukcji stalowych na wysokości (świadectwo k. 12, decyzja k. 49 akt ZUS). Z dokumentacji, którą dysponował organ rentowy w 1994 r. nie wynikało również, iż wnioskodawca w okresie zatrudnienia na kolei lub w okresach równorzędnych pobierał deputat węglowy. Okoliczność taka wynika jedynie z dokumentów przedłożonych przez ubezpieczonego na potrzeby postępowania w 2014 r., tj. z zaświadczenia z 22 lipca 2014 r. (k. 126 akt rentowych), w związku z czym błędne było założenie apelującego, iż wnioskodawcy nie przyznano prawa do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy od daty przysługiwania prawa do emerytury na skutek błędu organu rentowego.

Art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej stanowi zaś, iż świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2.

W związku z powyższym, mając na uwadze treść art. 74 ust. 3 i 4 ustawy o komercjalizacji oraz art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej, stwierdzić należy, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych prawidłowo przyznał wnioskodawcy prawo do deputatu węglowego od dnia 1 kwietnia 2014 r.

Na marginesie wskazać należy, iż w sprawie o sygnaturze akt VII U 1948/14, na którą powoływał się pełnomocnik ubezpieczonego w apelacji, Sąd odwoławczy zmienił wyrok Sądu I instancji oddalił odwołanie (sygn. akt III AUa 420/15).

Wobec powyższego, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

SSA Alicja Podlewska SSA Maciej Piankowski SSA Lucyna Ramlo